

მთაბე.

ერთბის ორ-კვირე კული

გ ა ზ ე თ ი .

წელი 1 აპრილი 1920 წელი J. მუხრანთი.

1 აპრილი.

მალე სამი წელი შესრულდება, რაც რუსეთი სამოქალაქო ომის ცეცხლით იღაცება.

რუსეთის კომუნისტები თავისი მოღვაწეობის პირველ ხანებში ქვეყნის ტრაბახით აყრუებდნენ, რომ „სოციალისტური რევოლუციის“ ალი მალე რუსეთის საზღვრებს გადალახავს, ყველა სახელმწიფოებს მოედება და მთელ მსოფლიოს სოციალისტურ რათ გარაქმნისო. მაგრამ სინამდვილემ საშინელი დაცინვით უპასუხა მეოცნებე კომუნისტებს. მაგარი ისაა, რომ მათ ვერც ევროპაში გამოიწვიეს მათთვის სსსრუველი მოძრაობა და თავისი ქვეყანაც ძველებით შეიკრწალოს, შავს სკადანაში გახვიეს. თუმცა ევროპის სოციალურ სახელმწიფოებში უკვე მოხდა რევოლუცია, მაგრამ ის ყველგან სხვა გზით წაიდა და ყველგან გვერდი აუარა ბოლშევიკების მიერ გამოწერილ რევოლუციურ რეცეპტებს. პარკის ამბობდა: ეკონომიკით განვითარებული ქვეყანა მომავლის სურათით ეკონომიკურად ჩამორჩენილი ქვეყნისთვისა; ბოლშევიკებმა კი დიდი მასწავლებლის ის ურყევი დებულება ყირაზე დააყუდეს, სთქვენს რა, რომ ეკონომიკით ჩამორჩენილია და უკულოტურთ რუსეთმა უნდა აჩვენოს ევროპას თავისი მომავლის სურათით. და აი მათმა ასეთმა მატრაცეკოპამ, ისტორიის გარდაუვლი კანონების აბუსად ავდებამ, შესაფერი შედღეოც მოიტანა, ერთბელ და სამუდამოთ დაარწმუნა განათლებული კაპობრიობა, თუ როგორ არ უნდა ვაყოთოთ რევოლუცია.

ბოლო დროს თვით ბოლშევიკებაც დარწმუნდნენ, რომ მათს ოცნებას დასავლეთში გასავალი აღარ აქვს და პირი იბრუნეს აზიისაკენ. აქ მათ ეკონომიკის მოგროვება იმ მასალისა, რომლის საშუალებითაც კაპიტალისტური ევროპა უნდა აეფხტქეზიოთ და ხელი გაუწოდეს ოსმალეთის ფაშებს. მაგრამ ისინი აქაც მალე დარწმუნდნენ თავის უბედურებაში და იწყეს საიდუმლო მოლაპარაკება ინგლისთან.

დღეს უკვე თითქმის ყველისათვის აშკარაა, თუ რამდენათ არაბუნებრივი გამოდგა კომუნისტების კავშირი ისლამთან. ეს ნათლად დაგვიანება ჩვენ ადერბეიჯანში მომხდარმა ამბებმა. ბოლშევიკებმა, რომლებიც სიტყვით მუდამ ერთად თვითგამორკვევისა და ძმობა-ერთობის დამკველად გვანებებდნენ თვს, სინამდვილეში ისეთი იმპერიალ-ისტობა და საზოგადოარი მატრეალობა გამოიჩინეს, რომლის შვებესიც უფერ ისტორიის არ კი ახსენეს. აზერბეიჯანის ცეცხლი, მორწყული შრავალი მუსულმანის სისხლით— ეს ის ადგილებია, სადაც სამარტყინოთ გეგთბარა სამარე ბოლშევიკთა აღმოსავლეთურ პოლიტიკას.

მაგრამ, როგორც ვახუთები ვადგოვეყვენ, ცვლიტ მოლაპარაკებათ აღწევენ ბოლშევიკები რაინუ სასტრეველ შედგეს. შესაძლებელია, კონსინთან მოლაპარაკება სრულიად შესრულდეს და ის იძლეებული შეიქნას ლონდონი დასტოვოს, რასაც შესაძლებელია შედეგად მოქვეყს მოკავშირეთა მიერ სამტობა რუსეთის წინააღმდეგ აქტურის ზომები, ანტიბოლშევიკური ძალებისთვის დახმარება და სხე ამნაირად, მოსალოდნელია, მოკავშირეთა ბრძოლა სამტობა რუსეთის წინააღმდეგ უფრო აშკარა და უფრო ინტენსიური შეიქნეს; მოსალოდნელია, ცვლავ ახალი, ძლიერი და ხანგრძლივი ომი დაიწყოს, რომელიც შეიწირავს ახალი მილიონების სიცოცხლეს, რი შელიც შთანთქნავს ახალი მილიარდების დოღლას და ჩაადგებს კაპობრიობას კიდევ მეტს სილატაცესა და უბედურებაში. ისეთი ის პერსპექტივები, რომლებმაც ბოლშევიკების უფუნური პოლიტიკა უქადის კაპობრიობას.

საშუარი მკითხველთან.

დემოკრატეული სახელმწიფოსა და დემოკრატის მთავალთახანა

II

წინა წელიწადში ჩვენ აღვინშეთ მოკლეთ დემოკრატული სახელმწიფოს მთავალთახანი ხალხის

წინაშე, ახლა საქორთა ვიცოდეთ, თუ რა მოვალეობა აწიეს ხალხს, დემოკრატიის დემოკრატიული სახელმწიფოს, ანუ თავისი საკუთარი თავის წინაშე.

თვითული მთავრობა ამა თუ იმ სახელმწიფო საქმეს უცქვრის მეტად გაბატონებული კლასის პირებით, ზოგადად იმისი სხობით და უღლებბა იმისა ინტერესების თანხმად. გაბატონებული კლასიც ვაღივებულა თავისი წინა-თავილი შეწყვეტის თავისი წინას აღმასრულებლის და თავისი ინტერესების მოსამსახურე მთავრობას. მაგრამ ამისთვის საქორთა გაბატონებული კლასის შიგნით პირველ ყოვლისა არა სემული მდგომარეობის კლანა და თავისი ინტერესების შესაფერი წევრება. თუ თვითმყოფელი მთავრობა აკრე დიდხანს ბატონობდა წინააღმდეგობის რუსეთის ხალხის ზურგზე ეს სხვათა შორის იმითაც ახსენება, რომ შემავლელ თავად ახსურება და ბიუროკრატია, რომელთა ინტერესებსაც ძველი მთავრობა ემსახურებოდა უმთავრესად, ყოველ შორიგ ხელს უწყობდენ თავისი სახელმწიფოს დაცვას, გამაგრებას და გამტკიცებას, უწინააღმდეგოთა სამართალს შენახული ჰქონდათ თავისი ინტერესების და სახელმწიფო ინტერესების ერთი და იგივეობა.

დღევანდელ ჩვენს სახელმწიფოში, საქართველოს ოსტატულიკაში, გაბატონებულია ქალაქისა და სოფლის მშობელი ხალხი, დემოკრატია. და რომ ჩვენს სახელმწიფოს საქმეები კარგათ წავიდეს, რესპუბლიკა გამტკიცდეს, აღორძინდეს და აყვავდეს, ამისთვის საქორთა პირველ ყოვლისა დემოკრატია უნდა შეასაფერად მომხადებელი ბატონობისათვის.

ცნობილია, რომ, რამდენადაც უკულტურო და შეუგნებელი ადამიანი, ან ხალხი პოლიტიკურათ მთავრობებზე, იმდენად ნაკლებ იმედებს ამყარებს ის თავის საკუთარ თავზე და მეტ იმედებს ამყარებს ის სხვებზე, იმდენათ უფრო დღის და დაცემის ის გვირს, მხსნელს, რომელსაც ერთ მშვენიერადღეს შას ყველაფერს ხელის ვაუნძირკვლიათ მიართმევს. მაგრამ ცნობილად იმეთ ხალხს მხსნელის ნაკლებად მეტად მტრადილი ევლონება, ბედნიერებისა და კეთილდღეობის ნაკლებად-მონობა და ბოროტება. ამიტომ ვასაც მშრამედა ხალხის კეთილდღეობა სურს, ან მეტად ამის უნდა ცდილობდეს, რომ სხვათა თავის საკუთარ უცხედ დაყენოს, გუფასობის შას ყოველფერად იდეებებში, განათათობის შას აქტუობა და თვითმშედეგობის უნდა და ისმუდამათა მტკიცებისათა შას, რომ ხალხის კეთილდღეობის გაწევა შეუძლად მხოლოდ ხალხს; რომ ხალხი, რამდენად ამის ვერ შეუძნებს, ვერ გახდება თავისი ბედის ბატონი და რომც

გახდეს, ადრე თუ გვიან უსთოდ დაქვეითდეს იმონობას და წყარვებს კვლავ ტანჯვას დაქვეითდეს. შესაძლებელია არც ერთი ქვეყნის დემოკრატიაში მოკავშირეობის უფრო ისეთი ბატონობა სახელმწიფოში, როგორც ეს მოიპოვა საქართველოს დემოკრატიაში, მაშასადამე, არც ერთი ქვეყნის დემოკრატიაში არ ეკისრებოდა უფრო ისეთი პასუხისმგებლობა ისტორიის წინაშე, როგორც ეს ეკისრა საქართველოს დემოკრატიაში მაგრამ მასხინსგებლობა ეს სხვაობა პირველ ყოვლისა შესაფერი პოლიტიკური სიწიფე, სახელმწიფოებრივი აზროვნება. სახელმწიფოებრივი აზროვნება კი უწოდება იმისა, საცა მეტად და ყოველთვის სახელმწიფოს ინტერესებზე გამოვლინაობა, სახელმწიფოს ინტერესს დღევანდელ საკუთარ ინტერესზე მაღლა დაყენება, დარწმუნებულნი, რომ დემოკრატიული სახელმწიფოს წარმატება და აღორძინება ეს იგივე დემოკრატიაში წარმატება და აღორძინებაა; როცა გვ სმის, რომ სახელმწიფოს ესაქორთა ჩვენგან შენახვა, დაცვა და განმტკიცება

შპირად ხდება, რომ გაბატონებული კლასის, ამ შემთხვევაში დემოკრატიაში ერთი რომელიმე წევრის, ან ჯგუფის სადღეისო ინტერესს უპირდაპირდება ხოლმე სახელმწიფოს ინტერესს. ამის შესახებში არ უნდა დაევიწყეთ, რომ დემოკრატიაში ერთი რომელიმე წევრის, ან ჯგუფის მომავალი კეთილდღეობა დამოკიდებულია მთელი დემოკრატიაში კეთილდღეობაზე, ხოლო დემოკრატიაში მომავალი კეთილდღეობა კი - დემოკრატიული სახელმწიფოს კეთილდღეობაზე. ამიტომ დემოკრატიაში ერთი რომელიმე წევრის, ან ჯგუფის სწორად გაგებული ინტერესი მოითხოვს, რომ მან დემოკრატიული სახელმწიფოს ინტერესი თავის საკუთარ სადღეისო ინტერესზე მაღლა დააყენოს. მაგ, შპირათ შეგვხვდება ისეთი მიწის მუშა, რომელსაც ძლიერ უნდა თუნდ სხვის ხარჯზე, რაც შეიძლება მეტი მიწა მიიღოს და თუ თვითული კრძო მიწა, ან სოფელი იმის ცდაში იქნება, რომ მეტი მიწა მიიღოს, თუნდ ამით სხვა პირი, ან სოფელი იხარებოდეს, ეს დიდს ხელთაში ჩაადრება სახელმწიფოს, რომელიც მეტად მთელი მშრომელი ხალხის ინტერესებიდან გამოდის და ცდილობს, რომ მეტი მიწა უფრო უპირაწული მეშებს დაფორის და სხვ. ანა, თუ ჩვენ სახელმწიფოებადი ორგულობას გამოვიჩინეთ, მის ქონებას არ დავცავთ, პირიქით - მითი უკანონოთ ვისარებლებთ. მივითვისებთ და სხვა, ეს ხელს შეუწყობს ჩვენი სახელმწიფოს კონსტიტუციონალური დასუსტებას, დაცვას და მაშასადამე მთელი დემოკრატია და აგ-

რთვე წეწი საკუთარი შომაღალი ინტერესების დაზავრასაც. საბედნიეროთ წეწს დემოკრატიაში საკუთრისათ შომაღოვბა ისეთი კატეგორიები, რომელოთაც საარაკო მსვერპლი მიჰქეთ დემოკრატის საკუთრებეღელზე ასეთებია მაგ ქალაქისა და სოფლის მიუშების მოწინავე ნაწილები, რკინის გზის მუშა მის მახარებები, მასწავლებელთა დიდი უმეტესობა და სხვა—ეს ავანგარდი ქართველი დემოკრატისა, რომელსაც თავის მძღე მეტებზე ვამოაქვს წეწი ნორჩი რესპუბლიკის მთელი სიმძიმე და გასაქირი, იცავს რა მას თავისი სისხლით, ინახავს და ასულდგმულებს რა მას სანახევროთ უსასყიდლო შრომით და უღდას დემოკრატის, შობელ ერს და სახელმწიფოთ ფოლადის ბურჯად, მშენაელ ფარად და მაკოუბელ მხედ. რითაც ვეაძლევის შასანიშნავს მაგალითს იმისა, თუ როგორ უნდა იქცეოდეს დემოკრატია, როდესაც ის ხელი იღებს ქვეყნის პოლიტიკურ სადავეებს.

(დასასრული იქნება) მ რ.

ბაგამოზის დაღმინიღებიდან:

— გადიღოს ერობის თანიღან ორპოცდა ათი ათასი (50 000) მან. მდ რომის ნაპირების გავმავრების საქოროებისათვის.

— მიჰინარე სეზონზე ავარაკ ბანაროზე ერობის ექიმით და მეტეკროლოგიური სადგურის გაშვით დანიშნოს ექ. ვლ. ცეცხლაძე და მ შოგელეგობის ასრულებებისათვის დიღოს მას თვეში რვა ათასი (8000) მანეთი.

— ოსტრეგეთის საერობო აფთიაქში ფარმაკეუტით დროებით დაშვებულ იქნას პროვიზორის თანაშემწე ალ. ლოონტი პ იენსიღან ა წ.

— ფურშალ აკეცს მიეტეს გასული 1919 წ შოღლებით ვამგირი I თებერველიდან I იგოსამდე სულ სამი ათას ორასი (3.200) მანეთი.

— მღებელ იქნას ერობის სამსახურში და დანიშნოს მ. აბუკაბ ცენტრ საავიამოფონო შტაბში 3 იენსიღან ა წ. ორი ათას სამასი (2.300) მან.

— ექ. ლ. ივანოვი მიღებულ იქნას ერობის სამსახურში და დანიშნოს ხერბეთის საექიმო პუნქტის გამგეთ I იენსიღან ა წ. შვიდი ათასი (7.000) მან. ჯამგირით თვეში.

— საქოროთ იქნას ცნობილი საერობო აფთიაქის გახსნა ყველა საერობო საექიმო პუნქტებთან; მიენ უოს საექიმო ვანყოფილებას შიმუშავს ამ აფთიაქების თან დათანობითი გახსნის წეცი და ხარჯთაღრიკებ. და საქოროთ მოახსნოს გამგეობის

დასამტკიცებლოთ.

— ვეტერნარი ფურშალი არტ. ვაჟულაშვილი ნიშნოს ჩინბატურის უბანში დ. ხიღისთავში ბინადრებით 13 ამა იენსიღან.

— ვეტ. ფურშ. პინაშვილი განთავისუფლებული იქნას სამსახურდან დღიღან მისი ზიღერსა სამსახურში გაყოყნადებლობის ვამო.

— მღ. ბულ იქნას ერობის სამსახურში და დანიშნოს: 1) აბრამ ჯალფახარი მეეტლეთ I აპრილ დან ა. წ. 2) კუზნა რიუხი—ცხენების მომგლელოთ და მუშათ საჯინბოში—ოთთავნი შტატით განსაზღვრული ჯამგირით.

მე 2 სანაპირო რახმის ოსტრეგეთის ვანყოფილებას მიეტეს სესხით შოკლე ელით ხელი ათასი (5.000) მან.

— დაშტკიცდეს: ხეგარბეთის თემის 1920 წ. ხარჯთაღრიკე, რომლის ბალანსს შეადგენს 122.820 მან; შემოქმედის თემის დამატებით შემოქმედის თემის დამატებით ხარჯთაღრიკეა შიმღინარე 1920 წ. 80.300 მან. ბალანსით.

— გ. გოგუაძე დანიშნოს დროებით განათლების ვანყოფილებას გამგეთ I აპრილიღან ა. წ.

— მახოამი მეხარობის დროს ყდიღოს მას დიღოს ასი (100) მან. და გზის დეტკური ხარჯები აუნახლავრდეს ანგარიშების წარმოდგენის შემდეგ.

— გადიღოს ოცი ათასი (20.000) მან. კიდვე ოსტრეგეში შიმინხნულ ქართველ მამაღიანთა დასახარებლოთ.

— დამტკიცდეს გიორგი ბებურიშვილის მეშვეობის მიმღის ზიღების დამატებითი აქტი, შედგენილი 4 მაისს 1920 წ.

— შოქ. ალექსანდრე შოლიკიშვილის გაუდიღდეს კუიფილი მიწის ნორმა I დესტინიით, გ. ი. მიეტეს მას 8 დღეს. ნაკულად შეიღისა.

— ნიკოლოზ სიმონისძე თაყაიშვილს უაირი ეთქვას ნორმის გადიღებაზე.

— უაყრადღებოთ იქნას დატოვებულ სამსონ გოგიტიის სინიარი იმის შესახებ, რომ თითქოს მარიამ გოგიტიძემ უსამარალოთ მიღო ნორმა ქრის დანაშთ მამულებიღან და ოსტრეგეთის საავრაროო კომისიის დადგენაოვბა ხსენებულ მარიამ გ-ვიტიისთინ ნორმის მიკეების შესახებ დამტკიცებულ იქნას.

— დამტკიცდეს მიმღინარე 1920 წლის ხარჯთაღრიკეა შემდგვი თმგებისა:

1. სუფსის 886.410 მან. ბალანსით.
2. აქანის—80 070 მან. ბალანსით.
3. აკეთის—115 000 მან. ბალანსით.

თემა დადგენილებიდან.

ბევის თემი

— სოფელ გადმოლმა ინჰიტუთის მცხოვრებთ გაწეროს თემის ხეუდრი გადასახადი და ამ დადგენილებს სისრულეში მოსაყენათ გამოთხოვოს გრაკიის თემის ვამფლობს ამ სოფლის მცხოვრებთა ოჯახური საბუთები.

— აღბრუნე იქნას შეამდგომოდნა: ერობის გამგეობას წინაშე, რათა ხილისთაველ შეწყვიტილიყნოს აგრძელოს მდინარე გუბაზოლის შეგუბება და მდინარე ზაქთარ-ხაფხულ ედინებოდეს თემის ბუნებრივ კლამბოტი.

— არჩეულ იქნას კომისია ბევის თემის უმაღლეს დაწყებით სასწავლებლის ანგარიშების ჩამოსართმევათ.

— შესყრობილ იქნან და გიგანდონ დასასჯელთა ს პირები რომელთაც შეურაცყოფა მიაყენენ და წინააღმდეგობა გაუწიონ შოაგრობის მოხელეთ მოვალეობის აღარულების დროს.

— მოყვანილ იქნას სისრულეში თემის წარმომადგენლების დადგენილება ჯარში გაწვეულ მებრძოლების ოჯახთა დახმარების შესახებ.

— დეკლარის თემის მილიციის გამგეობასთან ერთად მაილის სასტიკი სომები დებრტრირების წინააღმდეგ.

— მიხეილ სიხარულიძის შეამდგომობის თანახმად, არჩეულ იქნას კომისია, რომელიც შესწორებს სადაო ადგილის სახეგრებს.

— საფერძლო პუნქტისათვის შეტანილი შენობის ფასი და ყოველივე ხარჯები გეწერილ იქნას თემის მცხოვრებლებსად.

— სოფელ ბელოკოზე გაწერილი გადასახადი დაშტკელებულ იქნას თემის საბჭოს მიერ; მომავალში ბელოკოეის ხეივრ გადასახადს გააწეროს თემის საბჭო.

ქრონიკა.

17 ივლისს გაიხსნა ქ. ოზურგეთში სახაფხულო კურსები. კურსები გახსნა სახმარო ერობის განათლების განყოფ. გამგე გ. გოგუაძემ.

მანქნელთა რიცხვი 130. ამათში 50 მოწვეული უკუღებო მასწავლებელია, დანარჩენი გარეშე მსმენელი. ვისაც სურდეს აქვს წოდება შეიძინოს. მსმენელებს მიესალმება: სამაზრო ერობის გამგეობის საბელოთ-გამგეობის წევრი კ. ქაეთარაძე, კურსების პედაგოგურ საბჭოდან— ი. გიალაძე, სახალხო გეარდიის გუბიის საოლქო წესაბიდან— რ. ჩხიძე, გუბიის მუშათა პროფესიონალურ კავშირთა საბ-

ჭოდან— ა. ბენაძე.

კურსების ხელმძღვანელ-მასწავლებლის მასწავლებელნი არიან: ქართულ ლიტერატურაში— ი. გიალაძე, საქართველოს ისტორიაში— ი. ფერაძე, მათემატიკაში— ი. ქაეთარაძე, პედაგოგიაში— ა. გოგუაძე, ბუნების მეტყულებაში და გეოგრაფიაში— გ. გოგუაძე, არი მეტყულებაში და დაწყებითი გეომეტრიაში— გ. კენკაძე

† ი. ი. შანაველი

ისედაც თემა წვირთ გოთულებში ენერვიულ და მოყუთ მუშათა მცარე რიცხის გამოკლდა ერთ წევრი ა. მ. ებიფანე მკლობლიშვილი. 15 იანს ხანმოკლე ავითმყოფობას შეწდგ ტუთე გარდაიცვალა, ჯერ კიდევ ახალგაზობა (27 წ.), ჯანდონით სავსე, დიდი ენერჯის მქონე ა. მ. ებიფანე. 1917 წ. ვადტრიალების შეწდგა, პირველი ხანებში, ებიფანე იყო ქ. ბათუმში მუშათა და სალდათთა დემოტატების საბჭოს წევრი, სადაც ამხანაგებში დიდი პატივის ეცმა და სიყვარული გამოსახურა. ბათუმის დაცემის შეწდგ ის კრება წინაიკიდევ რჩება ჯარში, სადაც სისტკათ ილაშქრებს შამინდელ ერთბაშად გაბლ შევიკებულ, უკუთ რომ ესთქეთ, გამოპოტებულ ჯარის კაცების წინააღმდეგ. ამ ნიადაგზე მას დიდი უსამოვნება ეტდება ყოფილ ჯარის კაცებში, მაგრამ ის მაინც უშინარად ვანდგრძობდა ერთხელ არჩეულ დემოკრატიული გზით სარტულს. ამის შეტდგ ის რჩება სოფელში. მუშათა ს. ს. დ. ანტიკებში, კოლექტუვში, რის დროსაც მას ეცნობა ხალხი, მოწინავე ამხანაგები და როგორც გამოკლიდოს, საქმის მკლდნეს და ამ წეს წყობილების გოთუვლ დამკველ-მოსიყვარულეს, ოჩიენე თემის გამგეობის წევრად ის დლიდგან ერკეთის თემის დაარსებისა, უკანსკენლ ყუთამდგ მუშაობდა თ ე მ ი ს გამგეობაში. ჭევირ შემთხვევა ქონდა ა. მ. ებიფანეს ქალაქის დევილის უფუთო კარკათ მოწყობის, იქ ადგილის მოაენის, მაგრამ ის ამას სხეებს უტყუენდებო და დნაშალოდ უთავლდა სოფლის მიტკუენის თემის კერძო სომოენებმსთავის. თორემ თვითონ როგორ ჩაიღდნდა?

ამიტომაც იყო, რომ ხალხი მის ენდობდა, ხალხის ის უყვარდა, აფასებდა და ანდობდა კიდევ თავის საქმეებს. ა. მ. ებიფანე რკცე დამკველი იყო დღევანდელი რეწეობილებს, საქართველოს დამოუკიდებლობის დამსიუხუნანეს კანონდებულ დამყუდნებულ კრების, დემოკრატიული მოაგრობის, ამიტომაც ის

აქტიურ მანაწილეობას აღებულობდა მის დაცვის საქმეში. ის ამავე დროს გვარდიელი იყო და როგორც ბალშევეკების უზროს გამოსვლების დროს, ისე სხვა და სხვა ფრონტებზე მიღობდა. მისი უკანასკნელი ამონაბილი ამხანაგებისადმი: „ფრონტს არ უღალატოთ და, თუ ღმერთმა დაჰსაცლა, მეც თქვენთან ვიქნებიო“, გაიხსობდა სიკვდილის ფაშ. ამხანაგ უბიფნ. არ იცოდა გულს გატეხა. მის სჯეობდა, რომ, თუ კი აველა გულშემატკივარი ამ წესწამობლებში იქნება ან თავაფიანთ ალაგზე, დემოკრატიულ სადაზოჯოჯა, მტერი ურას დავეკუვება, უფლო ის შევიფრება რაჟ გინდ შრავილ რიტხვინი არ იყოს იგი. ამიტომაც იყო რომ პალშევიკების მოახლობდა ამხანაგს სრულებით არ ამინებდა და სჯეროდა დღე ნოეს სიტყვებს: „ბალშევიკებ ჩველენა არიან მსუბუქ ამბარჯუებსს, მაგრამ ჩვენს სახლვართან იკემებენ მძიმე დამარცხებას“.

ამხანაგ ემიფანე შექნეულია, რომ ასეთ ვაჭიერების დროს, როდესაც გარეშე და შინაური მტრები შემოესევიან ჩვენს თავისუფალ საქართველოს რესპუბლიკას და ცდლობენ მის ჩაქოლვის, სწორედ ადღოს ვეკლებიან ხელიდგან საუკეთესო მებრძოლი ამხანაგები. მაგრამ დარჩენილთ ეს გულს არ გავკრებს, პირიქით მტერი სიმხვევი, მტერი სიმამკით ეიღვობებით დემოკრატიის სადაზოჯოზე და მტერს არ დაუპობთ იმას, რაც შენებ მებრძოლებს უყარით და შეწირეს უკანანელი დღენი. ამ იმედით ტამედ განსიყენე ამხანაგ ებაფანე! შენი წვრილი ცოლშვილის მუდამ პატრონს მკმელი იქნება შენი ამხანაგ მეგობრები, შენა ხსოფნა კი სამარადისით დღეწფარ.

შენი ამხ. არსენი თოდრაძე.

განათლების განყოფილებიდან.

ურასი ეველა თემის გამგეობებს გაგზავნათ შემდეგი განკარგულება:

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის დამფუძნებელი კრების მიერ გამოცემული კანონის ამხანაგ, ახლი მომავალში საქართველოს ტერიტორიაზე არ უნდა მოიპოებოდეს არც ერთი მოქალაქე, რომელმაც არ იცოდეს წერაკითხვა, არ ჩქონდეს მიღებული განათლება დაწყებითი სკოლის დარგლებში მინც.

ამ კანოჯ შესასრულებლად, სამაზრო ერობას ეპნახავლი აქვს შემოადგომიდან გულის ეველა კლბებში დაარსოს მოხზილითათვის საკვირო სკოლები და საღამოს კურსები ამისათვის საჭიროა წინასწარ იქნას შეკრებილი უტყუარი ცნობები, თუ რამდენი წერაკითხვის არმცოდნე ორივე

სქესის 13 წლიდან 50 წლამდე. ამ ცნობების შეკრების ტენიკური მხარე სამაზრო ერობებს გამგეობებს წარმოედინა ასე: თემის სამტო დაიყოფა ობდენ კომისიათ, რამდენიცაა თემში სასკოლო რიონი, მაგალითად, თემში არსებობს 5 დაწყებითი სსწავლებელი (უმ. დაწყებითი სსწავლებელი არ ითვლება) მაშასადამე, სამტო შეადგენს 5 კომისიას. თეთიული კომისია მიწნულ სასკოლო რაიონში (იმ უბანში, რომელსაც ემსატება არსებული დაწყებითი სკოლა) შეადგენს ამასთანავე მოყვლებულ ბლანკებზე, სკოლის და გვარის აღნიშვნით, წერაკითხვის არმცოდნე პირთა სისა შედენილ სიებს თემის გ მეგობა ყოველ მიხებს გარეშე წარმოადგენს სამაზრო ერობის გამეობაში მიმდნ რე წლის 20 ავისტომდე.

ნიგოთ-მუხუთის რაიონის მასწავლებელთა კავშირის 28 (ძირილის სხდომის მიკულ შიძინილა*).

(გავრძელება).

12) ქართული ენის სწავლების დროს უმთავრესი ყურადღება უნდა შეექცეს განკვეთილ ლაპარაკს, რადგანაც ამის მიეწვიოთ ორ მიზანს: გეკვიციან მისეფენ ნამდვილ ქართველ ლაპარაკს და მტერცად სიტყვის გამოთქმით ქართველი პირთა სწავლაც: უნდა ეცდეთ, აგრევე შეგასწავლოთ მისეფენ საღ — ლოღოლი მსჯელობა, ამისათვის უკრძებულ საქოთიბთ ნიკანია შემოვილით სკოლამში სიტყვიერ. რეფერატები; განყოფილებიდან: 1) ელამევე ამ მ.ზომასოის ახლავდეთ ქათული ენის ვაკევიითადგან ევირაი გროთ ეეკეთილი მასალო გამოკეცილოთ განყოფილების და კლასების მიხვდეთ ისეით თემები, რომლებიც წესახლისმან მოწაფეებს, შესწავლის ფეჩაზ ზევისა და გ.მონიშეებებს მათში საღ ლოღოკარ შიჯლობნის ნიჭი, მაგალითად, ლაპარაკი და მობობის, განაგონის და ნაწერგაც, 13) თვით ქართული ენის ვაკევილების მიზნათ ეისახეთ, რომ ვამოვიმეზოთ მ.ზოზად თა.ბაში სალი ცოდნა და შეე იაროთ ფეჩაზ ზეგობით, ამისათვის ეკევილი ლიტერატურული ნაწარმოებები იე უნდა დეკემეშოთ, რომ მოწაფეს გონებში დეარსოს ღრმა ევლი, რომ მოტუკრი ნაწარმოების შეწაფია არ დარჩეს უზინაბოსა და ბ.ნოდენი უგანსკეარგებულესი ყურადღება უნდა მიეცეკით მსატკოვლ კთხებს; მოწაფეები უნდა შეეკევიოთ გამომეტყველებითი კითხვას, რომელსაც უსათოოდ უნდა დაუკეპიროთ

* იხ. გურ. ერ. მოამე - № 23.

მიიქცა, რადგან მიმიკა დავუშორებულა მამების სულის კვებებასთან. რომ მოწაფეებმა გამოაქვეითოთ მოქმედება, მოპარობა და სიკოტლენი შესაძლებელია სოციალისტური ლიტერატურული ნაწარმოები გადაეცემათ წარმოადგინა.

II ვინაიდან დღემდე არსებული მეთოდი არითმეტკული სწავლებისა არ აღეცდა მოწაფეებს სათანადო ცოდნას არითმეტკაში, აუცილებელ საჭიროთა და მიზან-შეწონილად ეყენით შემოვიღოთ I განყოფილებიდან IV კლასამდე ლაბორატორიული მეთოდი არითმეტკის სწავლებისა, ვინაიდან ასეთი მეთოდის შემოღებით მოწაფეები შეიძენენ საღ ცოდნას არითმეტკიდან - საკნობრივად; ამისათვის ჩვენ სავალდებულოთ ვინდით ყოველივე ცოდნა არითმეტკიდან მივიწოდოთ მოწაფეებს საკნების შემწეობით, რადგანაც ასეთი წესი სწავლებისა, გარდა იმისა, რომ შტრიკით შეაფიქრებს არითმეტკას, ანვითარებს მოწაფის განსიძობებსაც, ამ მეთოდით თვითმოქმედება მოწაფისა, რაც საუკეთესო საშუალებაა შეოვისტებისა, სდგას საინანდო სიმაღლეზე.

დანარჩენ კიბეების გარჩევა კრებამ ვერ მოასწორო, რადგან თბილისიდან მოსულმა ცნობებმა (ბოლშევიკების შემოსვლამ ბაქოში და ჩვენს საზღვართან მოახლოვებამ) ყველა ადგილზე და იძულება წესდელიყენ თავთავანთ ადგილებზე ადგილობრივით სათანადო ზომების მისაღებათ.

ბ. ინსტრუქტორის მოხსენებამ ღრმა შთაბეჭდილება დასტოვა მსმენელებზე თავისი ახალი მეთოდური დებულებებით და კრებამ ერთხმად ასეთი ენერგიული შრომისათვის უღრმესი მადლობა გამოუცხადა რეფერატს.

აგრონომიული ზანდოფილება.

ფუტკრის ნაწარმოებას წარმოშობა და მისა დაუშუაება.

ესაც თვლი უღეგნება ფუტკრის ცხოვრებისათვის, კარგათ იცის, რომ ნაყარი ფუტკარი (მარცხე) ახალ ბინას მოსძებნის და ზოგ მოთავსდება ხოლმე. ამ დროს ერთი წელი ფუტკრებისა ბინის გასუფთავებას იწყებენ, სხვები კი სხვა და სხვა სიძმის გაკეთებას შეუდგებიან: ზოგი კუჭურტანების გასაგლეხ წებოს - დამსდგას აგროეებს, ზოგს ზოაქეს ტბებით წვენი, რომელიც ყვეილებში ჩნდება და რომელსაც ნექტარის უწოდებენ და სხ... ნექტარი უმთავრესი მასალაა, ურომლისით სკის ასრებობა არ შეუძლია და რომლისგან თავლი ყვითლამ ფუტკრების მიერ. ფიჭა, რომელიც უჯრებ-დამ (ღელენიდან) ჭყსდებენ, კეთდება ცვილისაგან, ცვილი კი ფუტკრის ტანში მხედდება ისე,

როგორც ქონი ცხოველის ტანში, მაგრამ ცვილი ფუტკრის ქონი კი არაა, ეს ახლოდღეობისაა. ნისა შემადგენლობით და წაბოზობისაა. მისთვის, მაგალითად, ვასისუქვეთ ფრჩველს ამწყვედვენ ნაბეჭად ბნელს სამწყვედში, უკანონ მოპარობის საშუალებას, ავიო სი-ბა-ში და კანგათ კანაფენ. ცვილის განწმენის დროს ფუტკრებიც თავის ნებით დებნიან ირესავე პირობებში, როგორც კი ადამიანი აყენებს გასაქმებელ ფრინველს. ადელი რომ ცვლად ვიდააქვთ, ფუტკრის უზრუნველად დღე და ღამე.

როცა უჯრედებში თვლებში ბერი ადელია და ფუტკრები კარად ძღებან, ივინი იმყოფებან ჯგუფებად და ფიციელა ჯგუფს ფუტკრება შეერთდებიან, ძეწვევიო ჩამოვიდებიან სკის (ბუკის) თიანს და ფარდასათ ჩამოყვებნიან ძირს ასაშენებელი ფუტკის პარალელურაო. ეს ფუტკრების ძეწვევი არ რიგაო კვლდეს: ერთი ფუტკარი პავათ ეკრის სკის თიანს თვისი წინა თიანის პაწაწინა პკვილებით, ხოლო უკანა ფეხებს დაბლა უშვებს; მეორე ფუტკარი თავის წინა ფეხებით ეკრის პირველის უკანა თიანებს, შე ამე ფუტკარიც ასე მოგების ხოლმე მეთაოს და სხ... სანამ ეს ფუტკარის მეწვიო არ შეურთდება ფუტკრების მეორე ჯგუფის ამ გვარზე ფუტკის პაწინა იარი უკანასკნელი ფუტკარი ეკრის უკანა ფეხებით ერთმანეთს ი.ე. რომ ეს შეერთებული ძეწვევი წამოაღდგენს კვლელზე ერთი მეორისგან კოტაოდნათ დაზოგბულ ორ ლურისანზე ჩამოკიდებულ კრიალოსანს.

ამ რიგათ ჩამოკიდებულ ფუტკრების სხულში თაფლი ვარდაიქნება ხოლმე ცვილად და გამოიუნავს იმ ორ წყვილ პარცეში, რომელიც ტანის რგოდებს ჰვემ მუკლის ორივე მხარეზე აქვს ფუტკარს მოთავსებული. ცვილი პირველათ თხელი და მუწებანა, მაგრამ, როცა პავრი მხებდება, ცივდება, მაგრადება და ნშირით მაირთ პაწაწა ქეწწოს მსგავსად სკის (ბუკის) იატაკზე ცივი. ეს ცვილის ნამცეკები ირე თხელია, რომ ზორძლის მარცვლის ოდენა ცვილის შესადგენათ ასობით არის საჭირო.

ფიჭების ამწებებს დროს ცვილის ნამცეკებს ადელითა შეამწვეთ სკის იატაკზე; გნაკუთრებით გრილი დამის განმცლოდნით ბევრა ცვილი ნამცეკები ცივა, რადგან სიკრილის გამო მაგრდება და ადელიად ეშვება ძირს. ფიჭობენ, ახალგაზრდა ფუტკრები მეტ ცვილს ამაზღებენ, ვინც ხანში შესულიდენ, რადგან პირველები უფრო მადლიანდ ჭებენ თავლსო. ცვილის ძლიანებულათის ფუტკრებში ამაზღებენ, რომლებიც კარგი დალიანობის დროს საზოგადო დაფრინავენ.

ფურცლის სკის ცვლილი იატაკიდან ზევით ფურცლის ასაშენებლათ ნიკაბით გადაიქცე; ნიკაბს ქვეშ ამოღებული ცვილი თბება და რბილდება. ამ ცვილის ნამსკეს ფურცლის დაწვევულ ფურცს შენობის აწებებს, შემდეგ ზეპობაბს კი სხვა ფურცლებს განაკობავენ—ანსორებენ მოტანულ მასალას და აშენებენ თუთუნს სახვავადო ფურცლებს შრომის პრინციპი ხალხი დატული აქვთ.

ამ გვარით მთელი ოჯახის წევრთა შერატყობული ძალი შენდება ეს გასოცარი შენობა ფიქ.

ფურცლები ჯეო ცელსაც ხმარობენ ფიქს ასაშენებლად; ძველი ცვილი ახალზე უმჯობესია და ამიტომ ს დედე თევზების ასაშენებლად ამ მასალას ხმარობენ.

ახალი ნაშენი ფიქს პირველად თეთრი ფერისაა, მაგრამ დროს განმედილობაში ნუქ ფერს ღმერთლოპს ეს იმიტომ, რომ, როცა ფურცს ახალი და ნახი თევზებიდან ფურცლის ბარტყები იტყვებან, შიგ მტრანგებს ანუ კანებს სტოვებენ, რის გამოც რამდენაი მტრჯერ გამოიჩევიან ბარტყები, იდეწით ფერი შედგება და სქელდება ფიქ.

გამოცდილებით დამტკიცებულია, რომ ეთიი გირვანქა ცვილის გაკეთებას უნდება მ ვირთ თაფლი. თაფლი დაწვება.

ნახილავ (სკიდან ამოღებულ) თაფლს სხვა და სხვა ნიარად აცილებენ ფურცს, ანუ წურავენ. მკურნელ მეთუტყვებში სარაჯებს სიარად მინანქარს, რომლის შემდგა უბრალო მეთუტყვებს ძვირად დაუჯდება, ამიტომ იმის აღწერას და ხმარებას ჩვენ აქ აღარ შეუდგებით. ჩვენი უბრალო მეთუტყვე და საწურავ სარაჯებს ქვაბში ჩასდება, წაოთბობს ხოლმე ცეცხლზე და წურავს ტომობში; სადაც ცვილი და ფურცალი ნაწილები რჩება, ხოლო თაფლი ტომობის ქვეშ შედგება ქუთუბელში ჩადის ზოგჯერ თაფლს ხელებით სწურავენ, როგორც მათი. ამ რავად დაწურული თაფლი ცუდი ღირსებას გამოიღოს, მღერე ფერი აქვს და ამიტომ მკურნელ ფურცლებში იცილება. უბრალო მეთუტყვებს ჩვენ უტყვები ასე მოიქცევა: ჯერ სარაჯები უნდა გაწუროს; ახალი და თეთრი ცალკე დაწურა; ძველი გამავებური ცალკე; ისე რომ კარგი და ცუდი ღირსების არც თაფლი და არც ცვილი ერთმანეთში არ აირიოს. მეუ უნდა აიღოს თვი თულად ნარაჯი, დასდოს სუფთა მავიდაზე და დასწავა დაწი, თაფლის დაყოფილთა, დეწილი სარაჯი ჩააწივს თხელი დაღობანდ ს, ან ნარში ტომობაში, დაკიდოს ტომობისებ, რომ ქვეშ ქუთუბელი შეუდგას და დასტოვოს ისეთ თიხაში, სადაც საჭიროობს იქნება და ვერც ფურცლებს შეეღონ თაფ-

ლის მოსატყვობათ. ერთი დამის განმედილობაში თაფლი ქუთუბელში ჩამოვა, მშობალი ცვილი დაწურულია მათში დაჩება, თუ ვარჯი ვროლა, ოთახში ცეცხლს უნდა დაინდოს, ამ რავათ დაწურული თაფლი კარგი ღირსება გამოდის. რაკავირველია, ანუ თაფლი სოის თაფლი ცალკე ქუთუბელში უნდა ჩაახა, ანუ დამუშავებული ცუდი ღირსების თაფლიც კარგ ფასში გაიყიდება, რადან სუფთია და უცეცხლო.

ჩველას დამუშავება

როგორც ზევით მოვიხსენიეთ, ფურცლებს სხვა და სხვა ღირსების არს: ახალი ფიქს თეთრია, ხოლო ძველი კი შავი. ამის მიხედვით თითოეული სოის ფიქს ცალკე უნდა გადავიანთო.

ფიქვებს გადადნობა ასე ხდება:

ჯერ წყალი უნდა ვავახებოთ ქვაბში, მერე მშობალი ფურცლები ჩაყვაროთ შიგ და აურიოთ გათლილი ჯობით, რომ ცელი არ მოიხიარკის. ნაწებთან აღდება არ ვარჯა ცელი დანარცვდება და გასევის შებდვ დაფშდება ამისათვის ქვაბი ნელ ცეცხლზე უნდა გვედგას. როცა ცელი კარგათ გადნება და გათხვდება, ეს სიახე თხელი ნარმის ქუთუბელიან პარქში უნდა გააწუროთ და ტამბზე ან პირღვრთე ქვაბში ჩაახაოთ. სინამ პრკი დაიწურეთადაც, ცხელი წყლით უნდა ვასველოთ, რომ შიგ ცელი არ გასევეს ცვილის სიახე ქვეშ მოყვანებს, რომელიც ქუთუბელთ ამ ბარტის თრთათ უნდა შეახაოთ ცვილს გასევა მინანქარიან თუჯს ქვაბში სჯობა, რადან აქ გასეველი ცვილი არ დასდება და ადვილათ მოსცილება ქვაბის კედლებს. ყოველ შემთხვევაში ქუთუბელს, რომელშიც თხელ ცვილს ვახაბო, ათელი უნდა ვამოვიანოთ შიგბანდ გასაყველად დაღებულ ქვაბს. თუთოდ სარქველი უნდა გებროს. კარგად ვასეველი ცვილი ქუთუბელდან უნდა ამოვიღოთ, ფსკერი დანით უნდა მოგწმინდოთ, ქუთუბი და უსუფთობა მოვაცილოთ. თუ გვიანდა ცვილი კარგი ღირსების გამოვდე, ხელაფლა უნდა გადავიანოთ და ჩავსებთ ქუთუბელში ვასწურავთ რამდენაი მტრჯერ გადავიანობა ცვილს, იმდენათ ღირსება ემეტება.

თუ ცვილის ნამსკეები მოგვიგროვდა, სუფთა ქოთანში უნდა ჩაყვაროთ, თავი დობბანდნი მოსწურათ და მკურნელ ქუთუბელში დაგვებოთ. ცეცხლის პრით დაღვავთ და ვარჯილოთ, რომ ყოველგან გათბეს ქოთანი. როცა ხედა ქოთანი გახურდება, ცვილი ვიდება, ქვეშ ქოთანში ჩაიღვრება, ხოლო ქუთუბი დაღობანდ დაჩება.

გ. მარამიყ

ოზურგეთის სამხარეთო ერთობის

გამგეობის

ამასთანავე ვაახლებთ ხიდისთავის ქალთა წრის მიერ ფორტის სასარგებლოთ შეკრებილ 7314 მანეთის ფულათ და ქვემოთ ჩამოთვლილ ნიუთებს*) შემოწირვეთა სითურთ. შემოწირულებათ ფულთ ვაილეს სოფლებმა:

- 1, ხიდისთავმა—2168 მანეთი; 2, ბასილეთმა—1098 მანეთი; 3, ახალშენმა—825 მანეთი; 4, მეწიეთმა—1232 მანეთი; 5, წიფნაგვარა-პაიჭესოულმა—981 მანეთი; 6, ზენობანმა—987 მანეთი; აღმოჩნდა ზედმეტი შეგროული 23 მანეთი; სულ 7314 მან.

შემოწირეს ნატურით:

ა) ხიდისთავიდან:

- 1, სფიქა—10 კოლოფი; 2, პაპიროსის ქალაქი—45 ცალი; 3, პაპიროსი—8 კოლოფი; 4, ძაფი—1 კოჭი; 5, თუთუნი—1 ვირი; 6, ჩაი—1 პარკი; 7, ღია ბარათი—19 ცალი; 8, ფოსტის ქალაქი 29 ცალი; 9, ფოსტის კონვერტი—1 ცალი; 10, ფაქრა—3 ცალი; 11, ნემსი—2 ხეული; 12, სამონი—1 ცალი; 13, ბინტი—4 ცალი.

ბ) ახალშენიდან:

- 1, თუთუნი ფოთლ.—17 კეცა; 2, თუთუნი დაქრალი—1 1/2 ვირი; 3, ფოსტის ქალაქი—12 ცალი; 4, ფოსტის კონვერტი—15 ცალი; 5, სფიქა—1 კოლოფი.

გ) ბასილეთიდან:

- 1, პაპიროსი—3 კოლოფი; 2, პაპიროსის ქალაქი—5 ცალი (წიგ.) 3, სფიქა 2 კოლოფი. ხიდისთავის ქალთა წრის გამგეობის თავმჯდომარე ფთვია კალანდაე.

მდივანი სადა კალანდაე

ბანცხალუბანი

1 აგვისტოს ნატანებიდან ოზურგეთში როგზაურობის დროს დაეკარგე გვარდიის მოწიბობა და მასთან ერთად ერთი თავის მგზავრობისათვის ნებართვის ბილეთი, რომელიც მოცემული იყო ოზურგეთში.

*) ერთობის გამგეობამ მიიღო შემოწირულებათ ნიუთებით და ფულათ 7314 მ. ხოლო წარმოდგენილ ფულში აღმოჩნდა ყალბი 174 მანეთი. შემოწირველთა სახელი და გვარი უაღვლოობის გამო ვერ იბეჭდებია.

რედაქცია.

გეთის კომისარიატი დ. ლღის რიგითი უკუჩვენებთ გაუქმებული. გვარდელი თანამშრომელი.

შემოქმედის თემატიკის გაბეგობათ სავიგელოთად აცხადებს, რომ, თუ ვინმეს აღმოაჩნდება რეალსები ან მისი სხვა მანულები, ეს იქნება წოდოქის აგარაკიდან მოზარული, სადაც დაცურება თემის კუთვნილი ასეუი ნიუთები. თემის გაბეგობათ სისოფსეკულა ზირს, ვინც კი რაიმე იცის, აცხობოს მას ვინაობა ამ საგნების მიმოვიწმელები.

4 ივლისს ამა წლისა დაგვარეუ ზირადობის მოწიბობა № 622. ვინაიდან მოსალოდინელია, რომ მხოველამბ ის ბოროტად გამოიყენოს, ამისათვის ვაცხადებთ, რომ მოწიბობა № 622 გაუქმებულია უნდა ჩაითვალოს.

საკომისერის თემის გამ. თავმჯ. ლ. შანიანი.

ი. უკვაჯურიაე

ყოფილი მსინენტი ვიტამბირის ქ. რურგეული სამხედრო გონიკტინის დეპუტობის ქორუტეულ და მინაგან ავადმყოფებს 8-11 საათამდე დილით და 5-7 ს. საღამოს კვირიკეთის ქუჩა, კაბალაჯას სახლში.

ლიხაურის თემის მცხოვრები საღალთაუბიკილი ამით აცხადებს, რომ მას აქქს განსეიდი საუკეთესო წისპილის ქვეტი. მსურველებმა უნდა მიმართონ მას, ქ. ოზურგეთში, რესტორან „თრანსკა“.

რედაქცია—კოლეგია.

გამომცემელი—ოზურ. სამხარო მრეწობის სახარება.

სტამბა აღეკ. ა. კალატოზიშვილის ქ. ოზურგეთი.